

EXPUNERE DE MOTIVE

a propunerii legislative pentru modificarea și completarea art. 182 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală

1. Motivul emiterii actului normativ

În prezent, Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală stabilește la art. 182 că acordarea „Acordarea dobânzilor se face la cererea contribuabilului/plătitorului”, însă, potrivit art. 173 și urm. din Codul de procedură fiscală, organul fiscal calculează și stabilește din oficiu dobânzi pentru contribuabili/plătitori, atunci când aceștia plătesc cu întârziere sau în urma unui control fiscal prin care se stabilesc diferențe de plată.

Astfel, se poate observa o diferență de tratament între stat și contribuabil, fără nicio justificare rațională.

Dreptul contribuabilului/plătitorului la dobânzi a fost recunoscut pe cale jurisprudențială, astfel:

- Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-431/12 Rafinăria Steaua Română: *„Articolul 183 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretat în sensul că se opune ca o persoană impozabilă care a solicitat rambursarea excedentului de taxă pe valoarea adăugată achitată în amonte din taxa pe valoarea adăugată pe care o datorează să nu poată obține din partea administrației fiscale a unui stat membru dobânzi de întârziere aferente rambursării efectuate tardiv de această administrație pentru o perioadă în care erau în vigoare acte administrative care excludeau rambursarea și care au fost anulate ulterior printr-o decizie judecătorească”;*
- Decizia Curții Constituționale a României nr. 694/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor prevederilor art.124 alin.(1) raportate la cele ale art.70 din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală:

„36. Prin aplicarea acestor dispoziții legale se ajunge la situația în care contribuabilul suferă o pierdere patrimonială, o pagubă, în favoarea statului care ajunge să se îmbogățească fără justă cauză prin folosirea sumelor de bani percepute fără îndeplinirea condițiilor legale. Cu alte cuvinte, contribuabilul suferă o micșorare a activului său patrimonial și este lipsit de posibilitatea de a folosi aceste sume de bani, în timp ce statul se îmbogățește fără temei juridic prin folosirea cu titlu gratuit a acelorași sume.

37. Așadar, Curtea Constituțională constată că dispozițiile art.124 alin.(1) raportate la cele ale art.70 din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, deși garantează acordarea unei dobânzi pentru neîndeplinirea obligației de restituire, nu acoperă complet paguba pe care o poate suferi contribuabilul pentru faptul că a înțeles să execute de bunăvoie o obligație fiscală pe care a socotit-o nelegală, lucru constatat ulterior prin hotărâre a unei instanțe judecătorești-sau de către organul fiscal însuși. În acest mod are loc o diminuare a patrimoniului contribuabilului, printr-o acțiune a statului, fiind afectat, astfel, dreptul de proprietate privată.

38. Or, apare cu evidență că dobânda trebuie calculată de la data indisponibilizării sumei a cărei restituire se cere. În acest fel se asigură un tratament rezonabil și echitabil între părți: dacă, potrivit art.119 din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, pentru neachitarea la termenul de scadență de către debitorul contribuabil a obligațiilor de plată se datorează după acest termen dobânzi și penalități de întârziere, tot astfel dobânzile aferente sumelor de restituit de la buget trebuie acordate de la data plății lor, și nu de la o dată ulterioară — după 45 de zile de la data solicitării sau chiar după mai mult timp (art.70 din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală). Aceeași idee transpare și din analiza art.131 coroborat cu art.135 din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, potrivit căruia termenul de prescripție pentru încasarea creanțelor fiscale, respectiv a sumelor de restituit de la buget este același — 5 ani de la 1 ianuarie a anului următor nașterii dreptului. De fapt, din analiza coroborată a tuturor dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală incidente în materie nu rezultă existența vreunei justificări obiective pe care să se întemeieze diferența substanțială de tratament juridic între stat și contribuabili”.

Astfel, pentru a pune pe picior de egalitate statul și contribuabilul, apreciem că acordarea dobânzii ar trebui să se facă din oficiu, și în cazul în care organul fiscal refuză să acorde dobândă, să se ajungă la instanța de judecată, fără a mai fi necesară formularea unei contestații fiscale și așteptarea unui termen îndelungat pentru emiterea deciziei de soluționare a contestației.

În ceea ce privește obligativitatea formulării unei contestații pentru refuzul organului fiscal de a stabili și plăti dobânzi contribuabilului/plătitorului, având în vedere jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție care a stabilit că aceasta procedura este obligatorie și în contextul noului Cod de procedură fiscală, apreciem că pentru tranșarea cât mai rapidă a acestor situații, apreciem că formularea unei contestații fiscale nu ar trebui să fie obligatorie.

Astfel, prin Decizia nr. 2955/19.05.2021, Înalta Curte de Casație și Justiție, secția de contencios administrativ și fiscal, a stabilit că „(...) procedura de contestare prevăzută de art. 268 Codul de procedură fiscală este incidentă în cauză, în privința contestației formulate împotriva deciziei de respingere a cererii de acordare a dobânzilor. Titlul VIII (art. 268-2811) din noul Codul de procedură fiscală reglementează o procedură administrativă obligatorie de contestare a actelor administrativ-fiscale. (...) Procedura menționată se finalizează prin decizia emisă în temeiul art. 273, ce poate fi atacată în contencios administrativ, potrivit art. 281 Codul de procedură fiscală (...). Acest cadru normativ special derogă de la regimul de drept comun în materia procedurii prealabile administrative, reglementat prin art. 7 din Legea nr. 554/2004 și prin celelalte prevederi aflate în conexiune cu acesta, invocate de instanța de fond în motivarea soluției pronunțate în cauză. Prin urmare, regularitatea demersurilor procesuale efectuate de recurenta-reclamantă nu poate fi apreciată prin prisma termenelor sau a condițiilor prevăzute de art. 1, art. 7 și art. 8 din Legea nr. 554/2004. Adresa nr. x/23.10.2018 îndeplinește cerințele legii pentru a fi calificată act administrativ-fiscal și, pentru respectarea procedurii reglementate în dispozițiile anterior evocate, exista obligația legală a reclamantei de a formula contestație fiscală împotriva acesteia”.

2. Impactul socioeconomic

Impactul socioeconomic este unul pozitiv, având în vedere că pune contribuabilul/plătitorul pe poziție de egalitate cu statul din perspectiva stabilii dobânzilor din oficiu. Astfel, se asigură și o reducere a

birocrației în contextul în care numărul de documente ce trebuie redactate este scăzut, respectiv cerere de formulare de dobânzi.

3. Impactul financiar

Propunerea legislativă nu afectează bugetul de stat sau bugetele locale, având în vedere că dreptul de a cere și obține dobânzi este deja prefigurat.

4. Impactul asupra sistemului juridic – nu este cazul.

5. Consultări derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ

În vederea elaborării prezentei propuneri legislative, am consultat mediul de afaceri din România.

6. Activitățile de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Propunerea legislativă urmează să fie publicată pe site-urile Camerei Deputaților și Senatului, urmând să fie adusă la cunoștința publicului, care poate formula observații.

7. Măsurile de implementare

Ca urmare a adoptării prezentei propuneri legislative, organele fiscale trebuie să își actualizeze sistemele informatice pentru a stabili și plăti/compensa din oficiu dobânda.

În numele inițiatorilor,

Alexandru Kocsis-Cristea

Bogdan Alexandru Bola

Antonel Tanase

Claudiu Chira

τ

